

A művelt külföld nézetei az erdészeti törvényhozás némely sarkelvei körül.

Közli Erdödi Adolf.

Midőn az „Erdészeti Lapok“ 1865-ik évi folyamában az elveket fejtegettük, *) melyeket megalkotandó erdőtörvényünk alapjául ohajtanánk elfogadtatni, nevezetesen az erdőtulajdon szabadsága mellett küzdöttünk, csak ott és annyiban engedvén meg annak korlátozása jogosságát, a hol és a mennyiben azt a közjólét helyesen magyarázott érdeke követeli.

Az óta a német mező- és erdőgazdák megtartották 1865-ki gyűlésüket, a hol egy e tárgyra vonatkozó hivatalos ünnepi irat is tárgyalatott, melynek minket illető részét annál inkább sietünk t. közönségünknek bemutatni, miután az irat Szászország földművelésének ugy a nép értelmiségében, mint a kormányban is székelő képviselétől származik; az ott kifejtett nézeteket tehát az ország jogsult, és így mindenesetre igen is figyelemre méltó közvéleményeként tekinthetjük.

És e közvélemény következőleg nyilatkozik:

„A német és nevezetesen a szászországi törvényhozásnak nem lehet szemére lobbantani, hogy az az erdőt nem vette kellő tekintetbe, sőt mondhatni, mikép az a figyelem magasabb mértékben részesült, mint maga a mezőgazdaság; a fainségtől mindég sokkal inkább félték, mint a kenyérinségtől, s az erdők fentartására még a vadászatra való tekintet is kedvezőleg hatott. Az erdőkre nézve a legszigorúbb rendeleteket teremtették, az erdőgazdaságot a legkeményebb rendőri felvigyázat alá helyezték; de a midőn a fa árát egyidejűleg a lehető legalacsonyabb fokon megtartani igyekeztek, az erdőápolás benső indokát, az erdő jövedelmezőségét ásták alá, — és a midőn ismét a fa csekély árai folytán az avval való gazdálkodás nem állhatott be, a fatékozlás teljes folyamatban maradt, oly benső ellenmondásokba bonyolódtak, melyeknek mindenütt szükségkép be kell állaniok, a hol a helyes elvek hiányzanak. E helyes elvek pedig eléggé közel fekvők.“

„Az államnak mindenek előtt nem lehet jogot adni a magántalaj oly szolgálmánnyal való terhelésére, minélfogva valaki kényte-

*) Közgazdasági eszmetörések az erdészet köréből.

len legyen azt fával beültetni, vagy semmi egyéb okból erdőként föntartani, mint azért, mert az eleitől fogva erdő volt, vagy mivel ez szükséges, hogy az ország faszükséglete fődöztessek, vagy hogy a mezőgazdaságnak kellő klimát teremtsünk. Az első ok következményei Csehország törvényhozásának példájában láthatók, mely az erdőállomány föntartását követeli, hogy fát más országokba tömegesen, mint az minálunk is megtörtént, ácsolt épületek alakjában Kaliforniába, lehessen vinni. De ha az erdőállományból egyedül saját országunk szükségletét kellene is fedezni, úgy a földbirtokost épen oly kevéssé lehet kötelezni, harmadik személyek előnyére fát ültetni, mint a hogy nem lehet arra szorítani, mikép talaján zabot természetesen, hogy abban a ló birtokosoknak ne legyen hiányuk.“

„Hol a klimára való tekintet bizonyos erdőállomány föntartását követeli, ott ismét nem a magánbirtokos az, kit e köteleességgel a népösszeség érdekében lehetne terhelni, oly kevéssé, a mint nem lehet az ország lakosainak egy részétől várni, hogy valami folyam hajókázhatóságát vagy annak hidjait föntartsa. Csak az állam vagy a tartomány lehet kötelezett a szükséges erdőállományt föntartani.“

„Hol az összeség érdeke forog kérdésben, ott e részt szükség esetében a kisajátítási törvény lenne igazolva.“

„A másik kérdés, mely az előbbivel nem áll szoros összeköttetésben, az — hogy az állam jogositva van-e, magát törvény által a földbirtok egy részének elpusztítása ellen oltalmazni; és ebben nagyobb a kétség.“

„Egyrészt mondhatnók, hogy a földbirtok elvileg elismert szabadsága azt a törvényhozás minden beavatkozása ellen biztosítja, minél fogva talaját a tulajdonos, ha neki úgy tetszenék, teljesen használatlanul hagyhassa, a mint senkit sem hátráltatnunk benne szerzett ingó tőkét holtan hevertetni. A vagyónbirtokos általános szempontjából tekintve, ez kétségkívül helyesnek volna mondható, nem úgy a közgazdaságiból, miután a földbirtoknak a mellett, hogy az magán vagyont képez, az emberek léteszközeit kell szolgáltatnia, és a tulajdon szabadsága nem terjedhet azok veszélyeztetéséig. Miután továbbá a talaj használatában rejlik valamely nép jólétének legfontosabb forrása, úgy megszorításokat e részt már az általános miveltiségi érdek is igazol. A tulajdon szabadságának legszélsőbb védői sem mennek túl e határon; nem haboztak mások oly jogait megváltatóknak nyilatkoztatni, melyek a legkétségtelenebb magánjogi czi-

mekre alapítvák, a hol ezt közgazdasági érdekek követelték : megsemmisítettek még alig megszerzett vadászati jogokat, az értékek meg nem felelő kártalanítás mellett; valamely határ birtokosainak kisebbségét kényszerítik, tulajdonukról a tagosítás ezéljából lemondani és annak helyében mást elfogadni; sőt a kormánynak hatalmat adtak, csak egyetlen egy birtokos indítványára is valami folyó egész vidékének szabályozását eszközöltetni; alakult társulatok érdekében egyeseket tulajdonaikból kisajátítani; malmokat egészen félrerakadni. Minden kényszer, melyet a törvényhozás ez irányban szentesít, a mivelődés emelkedésének közérdeke által igazoltatik, mélyebbre ható ez és mégis csekélyebb eredményt mutathat, mint volna az, ha a mivelési ág választhatóságának szabadsága mellett egyesre megszorításokat rónának, melyek arra nézve sokkal kevésbé lennének nyomasztók, mint azok, melyekre őt harmadik személyek egyedérdekében jogosan kényszerithetni hisznek.“

„Magában véve tehát oly törvény, melynek feladata lenne a pusztítás elejébe lépni, szabadságunkat kevésbé korlátozná, mint a most főnálló mivelési törvények; sokkal kevésbé, mint az erdőállomány fentartására és a magánerdők kezelésére vonatkozó, jogérvényileg ugyan még nem mellőzött, de használatból kikopott rendeletek. Oly a pusztítás ellen intézett törvény követelhetné, hogy a pusztuló telkekre fokozatosan és az illető község szegényalapjának javára oly magas adó szabassék, a minőt azok a fenálló törvényeknél fogva szolgáltatnának, ha kielégítő mivelésben részülnének. — Mert ha az ellen kétkedéssel lehetünk is, hogy igazolható-e a földbirtokot valóságos jövedelme vagy termőképessége szerint megadóztatni, úgy a fentebbi határozmányban még sem láthatnánk a földbirtok kezelésének szabadsága ellen irányzott igazolhatlan beavatkozást.“

„Fájdalom! Szászország magánerdőgazdaságának állapota olyan, hogy abban a közjövedelem egyik nagy forrása mindinkább elapadt, mert kivéven a nagyobb községi erdőket, melyek gazdasága törvényes felügyeleti jognál fogva az államhatóságok ellenőrzése alatt áll, és a lovagjóságok erdősegeit, melyek legnagyobb része kielégítő mivelésnek örvend, a többi magánerdők, melyek az összes erdőállomány közel felét teszik, alig jövedelmeznek felét annak, a mit jövedelmezhetnének; nagy részök, nevezetesen az érczhegységben már is elpusztult, egy további rész nem kezeltek ápolólag és a hol a jobb bánlás szándéka meg van, a lehetséges jövedelem elérését részint a

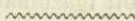
csekély terjedelem, másrészt meg az erdővédelem teljes hiánya akadályozzák. Ez utóbbit, melyet a laza községi szerkezet, mint olyan fájdalom nem enged meg, létesíteni minden lehető eszközzel megkíséreltek, de eddig eredmény nélkül “

„Ha tehát a magánerdőgazdaság egyedül a birtokosok jobb belátásától függ, a dolog természetében fekszik, hogy a hol a pusztulás már folyamatban van, az erdő e szerint saját fentartásának eszközeit már nem szolgáltathatja, s így nem szívesen fordítanak tőkék annak művelésére, az eredmény is csak lassu léptekkel haladhat előre. És bárha az állami pagonyokból átlagosan évenként közel 600,000 mindennemű erdei csemetét jutányos áron szolgáltatnak, úgy az még korántsem volt elegendő, csak az évenként vágás alá került térségek újraerdősítésére. Az erdőállománynak legalább főtartására nagyobb ingerrel vannak a vasutak folytán emelkedett faárak.“

„A kő- és barnaszén szállításának jelen állása mellett a létező és szaporodó vasutakon, a fa mint tűziszter jelentőségéből mind többet veszít, az erdőknek mind inkább épületi és szerszámfa növelésre kell törekedniök és csak e célokra használhatlan különbék fognak tüzelésül szolgálni; a tűziszter insége miatti gond tehát semmi tekintetben sem igazolható többé.“

Az itt kimondott elvek a teljes talajszabadság elvei, melyek minden magas műveltségű államban szokásosak és mindenütt szükségesek, hol a földművelés nagy fokát akarják elérni.

Reméljük, hogy hazai törvényhozásunk, mely hivatva lesz erdészetünk annyira árva ügyének felkarolására, ily elvek elfogadása és hazai viszonyainkhoz való alkalmazása által fogja a közjólét igényeit e részt leginkább kielégíthetőknek találni.

Az erdő-káros rovarokról.

Mindazon bajok közt, melyekkel a szabad természet erdeinket meg szokta látogatni, azok a legnagyobbak és legsúlyosabbak, melyek az oly kicsiny és silány rovaroktól erednek.

Az erdőkáros rovarok képviselőit, a rovarok majdnem minden osztályában találni, legtöbbjeit azonban a lepék (Lepidoptera) és bogarak (Coleoptera) közt találjuk, melyek majd kifejlett állapotban, majd mint alakok kártékonyak. A káros rovarok legtöbbjei táplálko-